

Nr 614

Av herr **Richardson**, om försöksverksamhet med samlad vuxenutbildning i Skaraborgs län.

(Lika lydande med motion nr 681 i Andra kammaren)

Möjligheterna att bedriva högre studier har förbättrats i betydande utsträckning under 1960-talet. Detta gäller såväl den gymnasiala som den akademiska utbildningen. Den reguljära universitetsutbildningen har fått en vidgad geografisk spridning genom tillkomsten av universitetsfilialerna. Dessutom har olika former av s. k. extern universitetsutbildning introducerats. Denna har f. n. tre olika former:

a. *decentraliserad universitetsutbildning*, d. v. s. kursverksamhet arrangerad av UKÄ i samarbete med lokala skolstyrelser;

b. *universitetsutbildning genom korrespondens* anordnad av korrespondensinstitutet;

c. *statsbidragsberättigade universitetscirklar* arrangerade av folkbildningsorganisationer och folkhögskolor.

I en av samarbetsgruppen skolöverstyrelsen—universitetskanslersämbetet — Samverkande bildningsförbunden (SAMSUS) genomförd undersökning (avseende situationen hösten 1967) visas att den externa universitetsutbildningen utvecklats mycket ojämnt i vårt land. Vid tiden för undersökningen var den särskilt svagt utvecklad bl. a. i Skaraborgs län, vilket framgår av det i motionen redovisade siffermaterialet.

Det torde inte vara särskilt fruktbart att utan en ingående undersökning söka spåra orsaken till situationen i Skaraborgs län. Alldeles uppenbart är dock att befolkningsspridningen på ett stort antal relativt små tätorter skapar särskilda svårigheter, då underlaget på var och en av dessa orter ofta blir för litet för att en kurs skall kunna komma till stånd. Behovet av samverkan mellan olika orter torde vara särskilt accentuerat i en region av den typ Skaraborgs län representerar.

Samma problem har visat sig förefinnas när det gäller vuxenutbildningen, framför allt på gymnasium och fackskola. Antalet anmälda deltagare har ofta visat sig vara för litet för att statsbidrag skall utgå.

Extern universitetsutbildning fördelad på län

Län	Du/Us		Uf	
	Antal kurser	Antal deltagare	Antal kurser	Antal deltagare
Stockholms län	42	844	55	668
Uppsala län	10	157	8	98
Södermanlands län	9	139	1	31
Östergötlands län	21	381	11	195
Jönköpings län	14	199	4	69
Kronobergs län	5	78	—	—
Kalmar län	6	90	2	22
Gotlands län	9	167	1	10
Blekinge län	4	91	2	29
Kristianstads län	11	174	6	106
Malmöhus län	50	801	8	130
Hallands län	3	61	1	24
Göteborgs och Bohus län	12	234	42	626
Älvsborgs län	1	11	2	27
Skaraborgs län	—	—	2	43
Värmlands län	6	79	4	53
Örebro län	15	272	4	84
Västmanlands län	12	264	2	50
Kopparbergs län	7	130	5	78
Gävleborgs län	9	126	7	107
Västernorrlands län	15	272	1	20
Jämtlands län	8	131	1	18
Västerbottens län	12	174	2	22
Norrbottnens län	25	590	1	11
Samtliga	306	5 465	172	2 521

Anm. Du = decentraliserad universitetsutbildning.

Us = statsbidragsberättigade universitetscirklar i anslutning till gällande studieplaner vid universitet eller högskolor.

Uf = universitetscirklar med en friare uppläggning av studier på universitetsnivå.

Källa: Extern universitetsutbildning. Rapport från SAMSUS. UKÄ skriftserie, 9.1969.

Dessa förhållanden tyder på att en samordning och en samverkan mellan olika arrangörer av extern universitetsutbildning är helt nödvändig. Starka skäl talar dessutom för att en samordning mellan vuxenutbildning på gymnasial och akademisk nivå prövas. Dessa studerande har det gemensamt att de tillhör kategorin vuxenstuderande och att de vanligtvis bedriver sina studier vid sidan av ett yrkesarbete. Utvecklingen mot en vidgad rätt för personer utan studentexamen eller motsvarande grundutbildning att studera vid universitet utgör också ett skäl till att avskaffa den organisatoriska uppdelningen av denna vuxenutbildning.

Inom det svenska utredningsväsendet har en intressant nyhet introducerats under 1960-talet, nämligen genomförandet av en avancerad försöksverksamhet i utredningskommitténs regi eller med dess direkta medverkan. 1962 års konsertbyråutredning och 1965 års musei- och utställnings-sakkunniga har exempelvis bedrivit en omfattande och uppenbarligen

framgångsrik försöksverksamhet med rikskonserter respektive riksutställningar. 1968 års litteraturutredning arbetar också med en likartad metodik, bl. a. experimentella biblioteksundersökningar med mätning av effekten av de vidtagna åtgärderna.

Detta nya inslag i utredningssammanhang synes vara värdefullt och efterföljansvärt. Det skulle vara av utomordentligt stort intresse att utredna vilka former av samverkan mellan olika »utbildningsproducenter» som är de bästa. Det skulle vidare vara av värde att få en genom praktiska försök grundad uppfattning om i vilken utsträckning en samlad aktion i en viss region skulle kunna leda till en intensifiering och expansion av ifrågavarande utbildning. Den av SAMSUS påvisade ojämnheten mellan skilda regioner kan inte anses tillfredsställande.

Skaraborgs län synes utgöra en lämplig region för en sådan försöksverksamhet, bl. a. genom att en stor utbildningsreserv uppenbarligen måste finnas. Den demografiska strukturen förefaller vidare lämplig. De omgivande regionerna har samtliga universitet eller universitetsfilialer: Göteborg, Karlstad, Örebro, Linköping och Växjö. Utöver ovan framförda skäl för en försöksverksamhet på detta område talar därför också vanliga rättviseskäl. Skövde synes vara den lämpligaste placeringsorten. På längre sikt bör en »vuxenutbildningscentral» för länet kunna utvecklas till en fullständig universitetsfilial.

Med stöd av vad som framförts i motionen hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att samarbetsgruppen skolöverstyrelsen—universitetskanslersämberetet—Samverkande bildningsförbunden (SAMSUS) i tilläggsdirektiv ges i uppdrag att anordna försöksverksamhet med en samlad vuxenutbildning på gymnasial och akademisk nivå i Skaraborgs län.

Stockholm den 27 januari 1970

G. Richardson (fp)
